

Ćwiczenia wspomagające rozwój mowy

- ćwiczenia słuchu fonematycznego

Sytuacja w jakiej znaleźliśmy się, obowiązek stałego przebywania z dziećmi i konieczność zapewnienia im zajęcia, może dać szansę na usprawnienie **funkcji słuchowo-językowych**. Są one **bardzo ważne w rozwoju umiejętności porozumiewania się**, kształtowania i utrwalania **prawidłowej wymowy**, sprzyjają **bogaceniu zasobu słownikowego**. Ułatwiają **naukę czytania, pisanie**, a także **naukę języków obcych**.

Są także zabawą, jednym ze sposobów nawiązywania kontaktu z dzieckiem i spędzania z nim czasu.

Słuch fonematyczny to umiejętność odbioru dźwięków mowy, ich różnicowania i utożsamiania.. Dzięki niemu słyszymy różnicę pomiędzy dźwiękami sobie bliskimi- np.; k-g, d-g, p-b, b-m, p-t-k, t-s-c, s-sz, c-cz , ż- sz, itd. To z kolei pozwala nam odróżnić wyrazy podobne brzmieniem, np.; półka-bułka, dama-tama-gama, paczka-taczka-kaczka, kos-kosz, kasa-kasza i wiele innych. Ćwiczenia uwrażliwiające słuch fonematyczny sprzyjają opanowaniu poprawnej artykulacji głosek, często w szybkim czasie, ćwiczą też koncentrację uwagi, a zatem rozwijają kompetencje komunikacyjne.

Propozycje ćwiczeń:

1.ćwiczenia słuchowe z wykorzystaniem bodźców niewerbalnych (dla dzieci młodszych lub całkiem małych, ale także uczniów klas początkowych)

- rozpoznawanie dźwięków instrumentów, głosów zwierząt, różnych dźwięków z otoczenia; prezentujemy jeden dźwięk, potem dołączamy następne, pytamy o kolejność usłyszanych głosów. Możemy łączyć dźwięk z otoczenia, komunikatorów, z obrazkiem; małe dzieci należy zachęcać do imitacji np. głosów zwierząt;

-różnicowanie rytmu(klaskanie, stukanie-np.; ołówkiem, gumką, itp, można znaleźć w otoczeniu różne źródła dźwięku, a zabawę dowolnie modyfikować); zaczynamy od łatwych rytmów: **0 0 0**,potem zmieniać uderzenia:**0 00** (dłuższa przerwa po pierwszym uderzeniu), **00 0** (odwrotnie), **00 00** (dwa szybkie, przerwa, dwa szybkie) itd.-trudniejsze i dłuższe **sekwencje rytmiczne** można z powodzeniem **stosować w zabawie z dziećmi starszymi- doświadczenie pokazuje, że sporo uczniów klas I-III, a nawet IV ma trudność w**

odtworzeniurytmów 4-5 elementowych. W tej zabawie ważne jest też liczenie ilości dźwięków.

2.różnicowanie głosek- np. s-z wymyślamy historyjkę o wężu i muszce; wąż mówi ssssss, muszka zzzzzz; można ulepić z plasteliny, narysować, wyciąć, węża , muchę itd., potem innych głosek, innych zwierzątek .

3.różnicowanie wyrazów; np. kasa-kasza. Małym dzieciom pokazujemy obrazki, nazywamy, prosimy o pokazanie, nazwanie, potem mówimy pokaż gdzie kasa, gdzie kasza; gdzie pani coś waży(np. kaszę) ; starsze dzieci powinny rozpoznać różnice w znaczeniu, brzmieniu- prosimy je aby opisały przedmiot; przykładowe pary wyrazów: półka –bułka, Tomek-domek, nosze, noże, nos-noc, pies-piec, dróżka –gruszka, mecz-miecz, pączek-bączek, piece-pieczę, zuch-duch, i inne.

4. inne zabawy słownikowe

-kończenie przez dziecko wyrazów zaczynanych przez dorosłego- ko-ło, ko-za, ko-ty....., ma-ma, ma-sło, ma-ska....

- wyodrębnianie głosek na początku, końcu, w środku wyrazów; można zapytać dziecko-„czy słyszysz w tym słowie np. s, c, m- itd., „pokaż obrazki w których słyszysz np. a, e, s,z....., „pokaż obrazek, którego nazwa zaczyna się od z, e,u,d... i tym podobne

-tworzenie wyrazów z ostatnich głosek poprzedniego słowa np.; sad-dom-mak-

-poszukiwanie rymów w wyrazach, wierszach, a także ich tworzenie

Korzystnym, także niezbędnym, warunkiem dla właściwego ukształtowania się funkcji słuchowych, utrwalenia poprawnej artykulacji jest codzienne czytanie dzieciom, zachęcanie do samodzielnego czytania dzieci starsze, a także czytania z nimi. Wskazana jest też nauka wierszyków, wyszukiwanie rymów, zabawy słownikowe, rozwiązywanie krzyżówek. Ilość zabaw i ich różnorodność jest zależna od inwencji rodziców.

Polecam także zapoznanie się z propozycjami ćwiczeń logopedycznych na stronie <https://www.mimowa.pl>

Propozycje opisanych ćwiczeń na podstawie:

A. Maurer: Rozwój świadomości fonologicznej

D. Emiluta –Rozya: Wspomaganie rozwoju mowy dziecka w wieku przedszkolnym

L. Szyndler: Pomyśl, zapamiętaj , zapisz

Opracowała A. Król-Barszczowska